

Jiří Šlitr stoletý...

Zdá se to neuvěřitelné, ale skutečně uplynulo již sto let od dne, kdy se 15. února 1924 v podkrkonošské Zálesní Lhotě narodil Jiří Šlitr. Jeho maminka Pavla si tehdy zapsala do rodinného deníku: „Představovali jsme si hezkou modrookou Vlastičku, a narodil se nám malý Jirka s chocholkou na hlavě.“ Chlapec po dědilu umělecké vlohy po obou rodičích, maminka byla nadaná hlavně hudebně, tatínek Josef zase víc výtvarně, a Jiřího talent se brzy začal projevovat. „Tatíček hraje na harmoniku, Jirka tluče vši silou do taktu hrkačkou o židličku,“ zapisuje si matka, když je synovi tři čtvrtě roku. Mezi třetím a čtvrtým rokem už se jeho životní úděl rýsuje stále jasněji. „Jirka s citem zpívá a drží správně takt,“ píše dále Pavla Šlitrová. „Hudba bude asi jeho koníček, má v ní neobyčejnou zálibu. Jsou mu tři roky a už zkouší hrát na piano. Rád tančí charleston a zpívá, já ho při tom doprovázím na klavír. Rád a ochotně zpívá šlágr.“

O pár let později přesvědčil na rychnovském gymnáziu spolužáky, aby založili skutečnou kapelu, jazzový orchestr. Když udělali inventuru třídních hudebníků, zjistili, že mají dva pianisty, tři houslisty a jednoho chlapce, jenž začínal na kytaru. Tak zkrátka Jura Šlitrů, jak mu říkali, rozdal úkoly, kdo se má na jaký nástroj přes léto naučit hrát. A tak vznikl Rychnovský dixieland, který Šlitr nejen řídil, ale také rozepisoval muzikantům jednotlivé party a hned pro něj začal také skládat vlastní písničky. Už v této době měl natolik vycvičený sluch, že uměl skladbu z rozhlasu nebo desky ihned po sluchu zahrát, ale podle pamětníků také bez problémů dokázal měnit rytmus a napodobovat jiné notoricky známé melodie, což o mnoho let později využije v Semaforu při oblíbeném jonášovském čísle Šla Nanynka do zelí.

Po válce Jiří odjel studovat práva do Prahy a na Rychnovský dixieland navázal profesionálnější orchestr Czechoslovak Dixieland Jazz Band, pro který teoretik Emanuel Uggé sepsal hudební pořad na tělo nazvaný Cesta jazzu. Mladíci vystupovali ve slavném „Děčku“ E. F. Buriana, dostali se do nahrávacího studia Československého rozhlasu, objeli celou republiku v pronajatém autobusu a všude měli vyprodáno. Šlitr poprvé okusil podmanivou slávu. V roce 1949 mu však slibně rozjetou kariéru zastavila branná povinnost. Hudebník navlékl uniformu a svůj koníček si vzal s sebou – jím založený vojenský orchestr brzy vyhrál Armádní soutěž tvořivosti. Navíc na vojně poznal svého prvního textaře Pavla Koptu, díky němuž se později seznámil s Miroslavem Horníčkem, Lubomírem Lipským a Františkem Filipovským. Začal tyto herce doprovázet při estrádách i v televizi a objevoval zase trochu jiný kulturní svět. A především jej Miroslav Horníček jednoho večera na počátku roku 1957 přivedl do malého klubu Reduta na Národní třídě, kde vystupovala skupina Akord club. V kuloárech se o ní hodně mluvilo a Horníček tady Šlitra představil o sedm let mladšímu zpěvákovi, basistovi a textaři Jiřímu Suchému.

Jiří Šlitr stoletý Nejlepší písně

Jiří Šlitr & Jiří Suchý
Waldemar Matuška • Karel Gott
Pavla Filipovská • Hana Hegerová
Eva Pilarová • Naďa Urbánková
Jiří Jelínek

Tito dva si umělecky neobyčejně dobře porozuměli, Šlitr skládal zcela neotřelé písničky na hraně jazzu, rock’n’rollu a pop music, přičemž Suchý je doprovázel originálními texty plnými vtipu i básnické invence. V dobové kulturní šedi byly jejich písně barvitou inkjekcí originality. Šlitr občas v Redutě nebo v kavárně Vltava Suchého doprovázel také u piana a v závěru roku 1957 vystoupili během silvestrovského televizního programu poprvé na obrazovce jako dvojice. Pro hodně diváků to byl tehdy šok a psali do televize, co je to za dva chuligány. Autorskou dvojici neohrozila ani skutečnost, že Šlitr v roce 1958 odjel na několik měsíců do Bruselu s Laternou magikou. Vystupoval tady s efektním číslem, kdy hrál na pódiu na klavír a zároveň díky filmové projekci i na několik dalších nástrojů najednou. Sklízel za to večer co večer bouřlivé ovace diváků z celého světa. Suchý si mezitím s jinými umělci odskočil založit Divadlo Na Zábradlí, ale v osudu měli oba Jiří karty rozdané společně, a tak nakonec roku 1959 spolu s kapelníkem Ferdinandem Havlíkem a několika mladými nadšenci založili nové divadlo – Semafor.

Několik následujících let naši zemi ovládla semaforská horečka. Kritikové sice zpočátku pochybovačně kroutili hlavou, ale divadlo a písničky S+Š se jako lokomotiva s plným kotlem řtily celou republikou. Před Semaforem stály nekonečné fronty na vstupenky, desky lidé kupovali tak rychle, že je gramofonové závody v Loděnici ani nestihly lisovat, management musel denně odmítat pořadatele, protože pěvecké hvězdy Jiří Suchý, Waldemar Matuška, Eva Pilarová, Pavlína Filipovská, Karel Štědrý nebo Hana Hegerová byly na roztrhání. Členové divadla zpívali v rozhlase, v televizi, na zájezdech, nevycházel časopis, v němž by Semafor nebyl přítomný nějakým rozhovorem, článkem, fotografiemi, profily zpěváků, texty písní, notovými zápisy... Brzy je publikum nadšeně přijalo i za hranicemi země, a to jak na východní, tak na západní straně rozdělené Evropy.

Některé hvězdy divadlo postupně opouštěly, ale Semafor rázem vytvářel nové a přitahoval jeden zářivý talent za druhým: Karel Gott, Jiří Jelínek, Naďa Urbánková, Pavel Sedláček, Jana Malknechtová, Milan Drobný, Eva Olmerová.... Jiří Šlitr se zprvu divadelnímu jevišti vyhýbal, nakonec však změnil názor a poprvé se objevil po boku Jiřího Suchého v kabaretu Jonáš a tingl-tangl. Svět tím okamžikem získal geniálního komika a vznikla zcela originální herecká a mnohdy i pěvecká dvojice.

Právě do první půle 60. let, do té nejzářivější etapy semaforské slávy, se vracíme s naším výběrem melodií Jiřího Šlitra s texty Jiřího Suchého. Znovu jsme z archivu vynesli na světlo všechny originální pásky (tzv. mono mastery), které si i po šedesáti letech uchovávají mimořádně dobrou zvukovou kvalitu záznamu. Převodli jsme je na desku tak, abychom co nejvíce dodrželi autentický zvuk v podobě, jak si jej autoři představovali v 60. letech.

Držíte v rukou gramofonovou desku, jež vychází ke stému výročí narození geniálního hudebníka a též jedinečného výtvarníka Jiřího Šlitra. Jeho dílo jakoby nezestárlo ani o den. A v těchto slovech není nadsázka, písničky S+Š dodnes znějí z rádií, dodnes se hrají u táboráků, stále se objevují v televizi, ve filmech, přebírají je další a další hudebníci, dosud si drží své neobyčejné kouzlo. Nezestárl humor S+Š a čas nevzal nic ani na bohatém díle výtvarníka Šlitra, jak dokazují stále pořádané výstavy jeho děl. A věříme, že se nic z toho nezmění ani za dalších sto let.

Lukáš Berný

Strana 1

1 Marnivá sestřenice 3:20

Foxtrot ze hry Zuzana je sama doma
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Jiří Suchý a vokální trio
Hraje Ferdinand Havlík se svým orchestrem
a Waldemar Matuška - banjo
Nahráno 7. 11. 1960 ve Studiu Strahov
© 1961 SUPRAPHON a.s.

2 Malé kotě 2:29

Foxtrot ze hry Bapopo
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívá Jiří Suchý
Hraje Ferdinand Havlík se svým orchestrem
Nahráno 28. 3. 1960 ve Studiu Domovina
© 1960 SUPRAPHON a.s.

3 Árie měsíce 3:31

Foxtrot ze hry Zuzana je zase sama doma
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Waldemar Matuška a vokální kvintet
Divadla Semafor
Hraje Ferdinand Havlík se svým orchestrem
Nahráno 10. 1. 1962 ve Studiu Strahov
© 1962 SUPRAPHON a.s.

4 Léta dozrávání 3:05

Foxtrot ze hry Člověk z půdy
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Jiří Suchý a vokální kvintet Divadla Semafor
Hraje Orchestr divadla Semafor, řídí Ferdinand Havlík
Nahráno 21. 1. 1960 ve Studiu Domovina
© 1960 SUPRAPHON a.s.

5 Včera neděle byla 2:42

Slowrock ze hry Člověk z půdy
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívá Pavlína Filipovská
Hraje Orchestr divadla Semafor, řídí Ferdinand Havlík
Nahráno 21. 1. 1960 ve Studiu Domovina
© 1960 SUPRAPHON a.s.

6 Kočka na okně 1:57

Foxtrot z pásma Zuzana je zase sama doma
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Waldemar Matuška a vokální kvintet
Divadla Semafor
Hraje Ferdinand Havlík se svým orchestrem
Nahráno 1961 ve Studiu Strahov
© 1962 SUPRAPHON a.s.

7 V kašně 2:24

Ze hry Recital 64
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Jiří Suchý a Jiří Šlitr
Hraje Malá skupina orchestru Karla Vlacha
Nahráno 1963 v Československé televizi
© 1964 Česká televize
Licencováno vydavatelství SUPRAPHON a.s.

Strana 2

1 Golem 2:44

Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Jiří Suchý, Jiří Šlitr a Sbor Lubomíra Pánka
Hraje Taneční orchestr Čs. rozhlasu, řídí Josef Vobruba
Nahráno 1965 v Čs. rozhlasu
© 1965 SUPRAPHON a.s.

2 Tak abyste to věděla 3:24

Z filmu Kdyby tisíc klarinetů
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Hana Hegerová, Waldemar Matuška a Karel Gott
Hraje Ferdinand Havlík se svým orchestrem
Nahráno v srpnu 1964 ve Studiu Barrandov
© 1964 Státní fond kinematografie
Licencováno vydavatelství SUPRAPHON a.s.

3 Dotýkat se hvězd 3:10

Z filmu Kdyby tisíc klarinetů
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Karel Gott a Eva Pilarová
Hraje Taneční orchestr Čs. rozhlasu, řídí Karel Krautgartner
Nahráno v srpnu 1964 ve Studiu Barrandov
© 1964 Státní fond kinematografie
Licencováno vydavatelství SUPRAPHON a.s.

4 Amfora, lexikon, preparát 2:26

Foxtrot
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Eva Pilarová a Naďa Urbánková
Hovoří Jiří Šlitr
Hraje Taneční orchestr Čs. rozhlasu, řídí Josef Vobruba
Nahráno 1965 v Čs. rozhlasu
© 1965 SUPRAPHON a.s.

5 Zčervená 3:01

Z pásma Zuzana není pro nikoho doma
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Jiří Jelínek a sbor divadla Semafor
Hraje Taneční orchestr Čs. rozhlasu, řídí Josef Vobruba
Nahráno 1963 v Čs. rozhlasu
© 1964 SUPRAPHON a.s.

6 Krajina posedlá tmou 2:45

Kovbojská píseň
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívají Jiří Suchý a Sbor Lubomíra Pánka
Hraje Ferdinand Havlík se svým orchestrem
Nahráno 20. 2. 1965 ve Studiu Kobylisy
© 1965 SUPRAPHON a.s.

7 Tulipán 2:21

Z pásma Jonáš a tingl-tangl
Jiří Šlitr / Jiří Suchý
Zpívá Jiří Suchý
Hraje Ferdinand Havlík se svým orchestrem
Nahráno 22. 11. 1962 ve Studiu Strahov
© 1963 SUPRAPHON a.s.